

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Orlová – Lutyně, K. Dvořáčka 1230, okres Karviná

K. Dvořáčka 1230, 735 14 Orlová – Lutyně

Identifikátor školy: 600 136 701

Termín konání inspekce 3. – 6. květen 2005

Č.j:	n2-1141/05-005248
Signatura	kn3cy139

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Orlová – Lutyně, K. Dvořáčka 1230 (škola) je příspěvkovou organizací zřízenou Městem Orlová.

Součástí školy jsou školní družina a školní jídelna. Výuka čtyř tříd prvního stupně a provoz školní družiny probíhají na odloučeném pracovišti Orlová – Lutyně, 1. máje 1268.

Ve školním roce 2004/2005 navštěvují školu k datu inspekce ve dvaceti devíti třídách 664 žáci prvního až devátého ročníku. Výuka je realizována podle vzdělávacího programu Základní škola a v deseti třídách (všech ročníků) je zavedena rozšířená výuka hudební výchovy. Škola integruje padesát pět žáků se specifickými poruchami učení nebo chování, dále šest tělesně postižených žáků a dva s kombinovanými vadami.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky vzdělávání v hudební výchově, ve vybraných společenskovedních (dějepis, vlastivěda, občanská nauka, český, anglický a německý jazyk) a přírodovědných předmětech (matematika, fyzika, chemie, zeměpis a přírodověda) základní školy.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

K datu inspekce zajišťuje výuku ve škole na prvním stupni šestnáct a na druhém stupni dvacet sedm učitelů. Požadavky na odbornou kvalifikaci splňuje třicet pedagogů včetně ředitele školy a jeho zástupců. Ostatní učitelé požadavky nespĺňují, tři z nich zahájili vysokoškolské studium k získání požadované kvalifikace.

Organizační řád školy pokrývá všechny oblasti řízení činnosti a provozu školy i jejích součástí. Organizační struktura je funkční. Kompetence a povinnosti všech pracovníků a žáků jsou rozpracovány ve *Školní řadu 2004/2005*.

Činnost jednotlivých provozních úseků je stanovena v *Plánu práce na školní rok 2004/2005*.

Jeho aktualizace probíhá na provozních poradách. S konkrétními úkoly jsou pracovníci seznamováni prostřednictvím týdenních plánů zveřejněných ve sborovnách a kabinetech nebo dle potřeby i každodenním kontaktem s vedením školy.

Ve své řídicí práci využívá vedení školy poradní a metodické orgány – pedagogickou radu, metodická sdružení prvního stupně, školní družiny a předmětové komise zřízené pro druhý stupeň. Z předložených zápisů těchto poradních orgánů je zřejmá jejich neformální činnost, která poskytuje vedení školy dostatek informací k dalšímu zkvalitňování výuky.

Kvalita práce pedagogů je sledována a hodnocena vedením školy v rámci kontrolní a hospitační činnosti stanovené *Plánem kontroly a řízení na šk. rok 2004/2005*. S jejími závěry jsou pracovníci seznámeni na provozních poradách nebo při osobním pohovoru. Nejistým nedostatkům jsou přijímána nápravná opatření. Zvýšená pozornost je věnována učitelům nesplňujícím kvalifikační požadavky. Je zohledňována jejich potřeba dalšího vzdělávání, jsou vedeni zkušeným učitelem. Výsledky kontrolní a hospitační činnosti společně s aktivitami jednotlivých učitelů jsou jedním z kritérií při hodnocení a odměňování, které jsou součástí vnitřní dokumentace školy. Činnost vedení školy v oblasti lidských zdrojů je systematická a má pozitivní vliv na kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu a profesní růst pedagogů.

Ke zkvalitnění pedagogického procesu využívá škola i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Stanovená pravidla pro výběr akcí vycházejí z potřeb školy (jejího zaměření na hudební výchovu), zájmu pedagogů a limitu finančních prostředků.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako vynikající.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ke své činnosti využívá škola komplex čtyř vzájemně propojených bezbariérových budov, ve kterých zahájila výuku před patnácti lety. Kromě dvaceti šesti běžných kmenových tříd má dále k dispozici patnáct odborných učeben, cvičnou kuchyň, dvě tělocvičny, posilovnu a tři hřiště. V minulém roce byl uveden do provozu výtah pro tělesně postižené žáky.

Škola vybudovala čtyři odborné učebny hudební výchovy, které jsou vybaveny audiovizuální technikou, hudebními nástroji, nástěnnými obrazy a dalšími učebními pomůckami. Rozmanité uspořádání učeben umožňuje realizovat různé formy výuky a poskytuje rovněž dostatek prostoru pro rytmickou, pohybovou a taneční výchovu. Tři učebny pro výuku informatiky jsou vybaveny dostatečným počtem osobních počítačů. Jedna z nich slouží i k výuce ostatních předmětů. K výuce cizích jazyků jsou zřízeny dvě jazykové učebny. Jedna z nich je vhodně vybavena didaktickou technikou, mapami a obrazovým materiálem, do druhé si vyučující pomůcky a techniku přinášejí.

Třídy jsou vybaveny klasickým žákovským nábytkem, který je postupně modernizován. Výzdoba tříd, zejména na prvním stupni, působí podnětně. Podílí se na ní především žáci svými výtvarnými pracemi. Příznivý estetický dojem prostor celé školy dotváří bohatá květinová výzdoba. Žákovská knihovna je využívána ve

stanovené době, soubory knih slouží i k výuce ve třídách. Učitelská knihovna je vybavena literaturou a dostatečným množstvím publikací pro potřeby výuky a sebevzdělávání učitelů. Přístup na internet mají učitelé zajištěn ve sborovně a v počítačových učebnách. K dispozici je vedle běžné didaktické a kancelářské techniky rovněž dataprojektor. Vybavení odborných učeben a kabinetů pomůckami je vedením školy sledováno a doplňováno na základě připravených podkladů předmětových komisí a finančních možností v rámci dlouhodobého plánu oprav, údržby a modernizace školy.

Pro výuku jsou žáci vybaveni učebnicemi a pracovními sešity, využívají také žakovské atlasy, slovníky a jazykovědné příručky.

Svou prostorovou kapacitou a vybaveností vytváří škola příznivé podmínky pro vzdělávání. Materiálně-technické zázemí školy je účelně využíváno širší veřejností především v oblasti sportovní. Všechna hřiště i obě tělocvičny s posilovnou slouží k pravidelné činnosti místních tělovýchovných jednot.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako vynikající.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka sledovaných předmětů je realizována podle schváleného vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 schváleného MŠMT dne 30. dubna 1996 s účinností od 1. září 1996 včetně pozdějších úprav a doplňků v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol.

V jedné tříd každého ročníku s výjimkou dvou tříd druhého ročníku e využíván učební plán Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním hudební výchovy čj. 21 969/96-22.

Škola se řídí schválenými učebními dokumenty. Učební plán ředitele školy vhodně upravil, je v souladu s rozvrhem hodin i reálnou výukou.

Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Kontrolní činnost vedení školy účelně ovlivňuje naplňování učebních dokumentů.

Realizovaná opatření z výsledků kontrol jsou účinná.

Rozvrh hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům, žáci mají během přestávek možnost relaxace. Školní řád obsahuje předepsaná ustanovení, provozní řády odborných učeben jsou vypracovány.

Přístup školy k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je příkladný. Jsou pro ně zpracovány individuální vzdělávací plány, probíhá reedukační péče, k dispozici je pedagogický asistent.

V oblasti prevence sociálně-patologických jevů postupuje škola promyšleně. *Minimální preventivní program* je vypracován na základě podrobné analýzy školní itace na tomto úseku. Uskutečněné akce a další přijímaná opatření v součinnosti s působením výchovného poradenství a prevence sociálně patologických jevů přispívají ke zkvalitňování výchovné práce školy.

Informační systém školy vůči zákonným zástupcům žáků je funkční. Informace o chování a prospěchu dětí jsou přednostně předávány ústně dle potřeby nebo na třídních schůzkách a konzultacích, písemně prostřednictvím žákovských knížek. K akcím pořádaným školou jsou vydávány informační materiály. Rodiče mohou kontaktovat vedení školy rovněž telefonicky nebo elektronicky.

Příznivé klima školy společně s jednotným působením všech pracovníků přispívá k realizaci vzdělávacího programu.

Průběh a výsledky vzdělávání ve společenskovedních předmětech (český, anglický a německý jazyk, dějepis, vlastivěda, občanská nauka)

Probírané učivo bylo v souladu s obecnými cíli a zásadami základního vzdělávání. Výchovně-vzdělávací cíle byly stanoveny vhodně a přiměřeně k aktuálnímu stavu třídy a respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Byla zajištěna návaznost probíraného učiva na předcházející témata.

Vyučování probíhalo v účelně uspořádaných kmenových třídách nebo v jazykových učebnách. Jejich vybavení novým žákovským nábytkem, audiovizuální technikou a nástěnnými tabulemi s učivem bylo dále na prvním stupni doplněno množstvím učebních pomůcek a žákovskými pracemi. Materiální zázemí bylo většinou ve výuce využíváno. Žáci pracovali s pracovními listy, učebnicemi, učebními pomůckami a s materiály připravenými učitelkami.

Vyučovací čas byl účelně naplánován a využit. Učitelé vedli aktivní dialog se žáky, pozornost byla věnována i samostatné práci žáků. Část výuky spočívala ve výkladu nového učiva učitelem a zápisu poznámek do sešitů žáky. Motivace žáků byla příkladná v hodinách českého jazyka a především ve výuce učitelů prvního stupně. Vyučovací metody učitelů prvního stupně byly účelně aplikovány, střídány a vhodně doplňovány relaxačními činnostmi.

Výuka byla věcně i odborně správná, její tempo volili učitelé přiměřeně k aktuálnímu stavu třídy a s ohledem na náročnost probíraného učiva. Přístupy k obsahu a organizaci výuky jazyků respektovaly požadavek komunikativního pojetí vzdělávání.

Žáci projevovali o výuku zájem, účelně byly uplatněny jejich zkušenosti. Ve všech hodinách byly využívány mezipředmětové vztahy. Učitelé zjišťovali úroveň porozumění učivu žáky, při opakování používali otázky zaměřené na pochopení širších souvislostí. Učivo bylo vhodně aktualizováno.

Stanovená pravidla komunikace mezi učiteli a žáky i žáky navzájem byla akceptovatelná.

Ve většině hodin učitelé vhodným způsobem hodnotili žáky. Vždy ocenili jejich pokrok v učení, uplatňovali individuální přístup k žákům. Klasifikace byla zdůvodněná, motivující. Občas bylo použito sebehodnocení žáků. Hodnocení výsledků učení žáků v cizích jazycích bylo často zaměřeno na pamětné vědomosti, především na slovní zásobu a gramatiku.

Průběh a výsledky vzdělávání ve společenskovědních předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a vzdělávání v přírodovědných předmětech (matematika, fyzika, chemie, přírodověda)

Výuka probíhala v souladu s obecnými cíli a zásadami vzdělávání a s cíli základního vzdělávání. Cíle výuky byly stanoveny vhodně a přiměřeně k aktuálnímu stavu třídy, byly respektovány individuální vzdělávací potřeby žáků. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Všechny využívané učebny- kmenové i odborné, ve kterých probíhala výuka, byly vhodně vybaveny a usprádané. Vytvářely podnětné prostředí vzhledem k cílům a činnostem žáků. Využití učebních pomůcek, didaktické techniky a učebnic ve sledované výuce bylo příkladné.

Řízení výuky bylo účelné, stanovené cíle byly naplňovány, ve vhodné míře byly zastoupeny aktivní činnosti žáků. Na druhém stupni převažovala ve většině hodin výuka frontální. V některých hodinách zeměpisu, matematiky a hlavně v hodinách na prvním stupni byla vhodně zařazena skupinová práce žáků nebo práce ve dvojicích. Ve většině hodin byl zaznamenán individuální přístup k žákům, zvolené tempo i úkoly byly přiměřené a umožňovaly zapojení všech žáků do vyučovacího procesu. Vyučující velmi dobře zvládali roli organizátora výuky i zdroje informací. Věcná a odborná správnost výuky byla obecně velmi dobrá. Ve většině hodin se pracovalo s chybou.

Aktivita a zájem žáků o výuku byly patrné téměř ve všech hodinách. Propojování teorie s praktickým uplatněním učiva a využívání zkušeností žáků bylo na velmi dobré úrovni, hodnocení mělo pozitivní vliv na motivaci žáků.

Stanovená pravidla komunikace mezi učitelem a žáky i mezi žáky navzájem byla akceptována. Prostor pro vyjadřování listního názoru, argumentaci a diskuzi byl vytvořen. Během výuky docházelo u žáků k upevňování sebedůvěry, sebeúcty a vzájemného respektování. Komunikativní dovedností žáků byly podporovány.

Ve vyučování docházelo k průběžnému hodnocení žáků učitelem. Metody hodnocení byly voleny vhodně, respektovány byly individuální dispozice žáků. Zaměření zkušebních a opakovacích otázek na pochopení širších souvislostí bylo průměrné, pouze výjimečně bylo zaznamenáno využívání vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků. Pozitivem bylo oceňování pokroku.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudební výchově

Výuka v hudební výchovy byla realizována v souladu s cíli a zásadami základního vzdělávání.

Jednotlivé cíle výuky ve sledovaných hodinách byly stanoveny vhodně a přiměřeně, vždy respektovaly aktuální stav třídy a individuální vzdělávací potřeby žáků. Míra jejich naplnění v průběhu výuky byla vysoká. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Výuka probíhala v odborných učebnách hudební výchovy. Učitelé účelně používali didaktickou techniku i učební pomůcky, pro žáky měli připraven nakopírovaný notový materiál.

Vnitřní členění hodin vycházelo z promyšlené přípravy na výuku. Vyučovací čas byl účelně naplněn, především na prvním stupni učitelé nezapomínali na relaxační chvíle. ve výuce byly příkladně zastoupeny aktivní činnosti jako hrana na tělo, hudebně-pohybové hry, taneční průprava, hra na flétnu, kultivovaný sólový a sborový zpěv za kvalitního nástrojového doprovodu vyučujících i žáků.

Učitelé dávali přednost frontální výuce při poslechu skladeb, vysvětlování hudební teorie a opakování učiva. Při nácviku písní zohledňovali individuální schopnosti a možnosti jednotlivých žáků, dodržovali osvědčené didaktické postupy. Tempo výuky bylo přiměřené věku žáků a zaměření třídy.

Žáci pracovali aktivně. Při procvičování učiva učitelé využívali jejich zkušeností a praktických dovedností. Střídáním činností, neustálým povzbuzováním, prací s chybou a osobním příkladem je motivovali k neustálému zlepšování výkonů.

Stanovená pravidla vzájemné komunikace byla dodržována. Učitelé vytvářeli prostor pro osobnostní i sociální rozvoj žáků, což se odráželo v příznivém klimatu ve třídách.

Hodnocení žáků bylo průběžné, vždy odůvodněné, respektovalo jejich individuální dispozice. Učitelé nezapomínali ocenit každý pokrok, vedli žáky ke vzájemnému hodnocení a sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudební výchově jsou hodnoceny jako vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Pro zjišťování a hodnocení svých výsledků vzdělávání vypracovala škola systém pololetních prověrek ve vybraných předmětech, který doplnila standardizovanými testy v pátém a devátém ročníku.

Dalším kritériem vlastního hodnocení činnosti školy je úspěšnost žáků v přijímacím řízení na střední školy (i konzervatoř) a vysoký počet veřejných vystoupení i

koncertů pěveckých sborů v soutěžích a na celostátních přehlídkách. Všechny výsledky jsou vyhodnocovány a se závěry jsou učitelé seznámeni. Jsou přijímána adekvátní opatření.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce „Využití informační a komunikační techniky ve výuce“. Zjištění z této tematicky zaměřené inspekce, která probíhá i v dalších základních školách, budou souhrnně zveřejněna ve výroční zprávě ČŠI o školním roce 2004/2005.
- Škola prezentuje svou činnost prostřednictvím kulturně-společenských akcí, vystupováním pěveckých sborů a školním časopisem.
- Škola rozvíjí vzájemnou spolupráci s ostatními školami v Orlové, organizuje výchovné koncerty, městská kola různých soutěží i olympiád.
- Při škole působí Sborové a instrumentální studio, které zajišťuje nahrávání zvukových nosičů k prezentaci školy a jejích sborů (výročí vzniku školy, města Orlové apod.).
- Škola organizuje činnost zájmových útvarů i nepovinného předmětu individuální logopedická péče. Zajišťuje prázdninové a víkendové akce (sportovní a hudební), ozdravné pobyty s plaveckým výcvikem, soustředění pěveckých sborů a národopisného souboru Olšinka.

ZÁVĚR

Dlouhodobá koncepční práce vedení školy v personální oblasti pozitivně ovlivňuje průběh a výsledky vzdělávacího procesu. Důležité místo zaujímá výměna zkušeností a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Výrazně kladným prvkem je příznivá atmosféra v celé škole a vstřícné interpersonální vztahy.

Materiálně-technické podmínky dosahují vysoké úrovně. Jsou průběžně modernizovány a tvoří kvalitní zázemí pro činnost školy.

Vzdělávací činnost je založena zejména na uplatňování tradičních prvků. Výuka se vyznačovala promyšlenou organizací, metody a formy byly voleny adekvátně k jejím potřebám.

Škola úspěšně pokračuje v realizaci svého koncepčního záměru. Udržuje si velmi dobrou kvalitu vzdělávání a vysokou úroveň reprezentace v hudebních soutěžích.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobré	dobrý (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení
Vedoucí týmu	Mgr. Jana Vráblíková
Člen týmu	Ing. Lada Bednárová
Člen týmu	Karel Richter
Člen týmu	Libuše Švecová
Člen týmu	Mgr. Magda Trávníčková
Člen týmu	Mgr. Kazimír Worek

Ve Frýdku-Místku dne 31.května 2005